

Posudek bakalářské práce

Martin Černý: Pohřebiště ze starší doby římské v Ohnišťanech (okr. Hradec Králové). Univerzita Karlova v Praze, Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou FF. Praha 2009. 108 str., 24 obr., 30 tab., 10 fotografických tab.

Bakalářská práce Martina Černého je věnována zpracování souboru hrobových nálezů starší doby římské z Ohnišťan ve východních Čechách, objevených při orbě počátkem minulého století. Soubor tvoří 10 hrobových celků, z nichž jeden je nejistý, a další četné nálezy z rozrušených hrobů. Cenným doplňkem souboru je dosud neznámý hrobový celek z téže lokality se dvěma sponami, zlomkem skleněné nádoby a dalším inventářem, který byl z autorovy iniciativy vyhledán v Městském muzeu v Novém Bydžově. V práci je věnována pozornost i sídlištním nálezům, získaným povrchovými sběry v 80. a 90. letech. Na rozdíl od hrobů, datovaných do stupňů B1 a B2, je na sídlišti doložen i stupeň A. Autor se domnívá, že nálezy z Ohnišťan, uložené především v Národním muzeu v Praze a obsahující i drobné a méně výrazné předměty, odpovídají podstatné části původního pohřebiště. U podobných náhodných nálezů je to vždy nejisté, ale zde by tomu mohla nasvědčovat i okolnost, že při pozitivním přístupu majitele pozemků (darování souboru NM) nebyly již další nálezy hlášeny. Hrobové nálezy z Ohnišťan, zahrnuté, jako tehdy zcela nové, do Starožitností země české J. L. Píče a obsahující četné importy i další pozoruhodné artefakty, byly v následujících sto letech v literatuře mnohokrát uváděny, často však jen ve vztahu k jednotlivým předmětům a bez ohledu na datování a celkový ráz souboru. Zatímco v posledních desetiletích došlo k novému zpracování starých výzkumů některých větších pohřebišť (Pňov, Dobřichov-Píchora), nebo k souhrnným publikacím pohřebišť, kde nálezy po dlouhou dobu přibývaly (Tvršice, Stehelčevy), naleziště se starými nálezy menšího počtu hrobů dosud nově zpracována nebyla. O vhodnosti tématu práce svědčí i to, že Ohnišťany jsou jediným, i když malým pohřebištem starší doby římské ve východních Čechách.

V úvodních oddílech seznamuje autor s nalezištěm, jeho přírodními podmínkami, doklady osídlení od pravěku do středověku, s nálezovými okolnostmi zkoumaného souboru a stavem jeho dosavadního zpracování. Autor též představuje veškeré nálezy doby římské v oblasti naleziště. Zvolený okruh deseti kilometrů se zdá být poněkud úzký, možná měla jeho volba určité důvody. V podstatně širším geografickém rozsahu jsou však shrnuty hrobové nálezy starší doby římské z východních Čech, přičemž vyniká malý počet většinou jen jednotlivých hrobů.

Pro sídlištní nálezy z Ohnišťan skýtá důležité srovnání nedaleké sídliště v Novém Bydžově – Chudonicích, zkoumané a publikované A. Rybovou. Zjištění, že podobně jako tam lze i v Ohnišťanech doložit stupeň A, je dalším dokladem velkého rozsahu osídlení rané doby římské v Čechách, zasahujícího i do východních Čech. Rozbor nálezů byl poměrně náročný, protože neobvykle výrazné zastoupení římských importů rozšířilo typový rejstřík a celou problematiku. Rozbor je proveden pečlivě, nálezy správně klasifikovány a jejich datování a hodnocení se opírá o relevantní literaturu, přičemž autor věnoval úsilí i využití některých obtížně dostupných publikací.

V oddílu o chronologii pohřebišť třídí autor nálezy do jednotlivých zastoupených stupňů, v oddílu 13 předkládá celkový přehled nálezů na tabulkách a výběr chronologicky markantních předmětů vyobrazuje na tab. 19. V závěrečném hodnocení věnuje autor pozornost dokladům pohřebního ritu, sociálního postavení a pohlaví zemřelých. Nejvýraznější doklady sociální diferenciace by asi přinesly některé hroby s bronzovými nádobami, bohužel rozrušené, avšak i dva hrobové celky (s mečem a kopím a s fragmentem skleněné nádoby) představují nadprůměrnou výbavu. Určitá koncentrace římských importů a výskyt přezky s lištou na rámečku, pocházející patrně z Pobaltí, jistě opravňují úvahu o napojení lokality na

dálkové spojnice, i když pro rozpoznání určitější cesty je pro dobu římskou příliš málo spolehlivějších dokladů.

Přílohy obsahují nejen kvalitní obrazovou a fotografickou dokumentaci zkoumaného souboru, ale i mapy lokality, nálezů v jejím okolí a vyobrazení analogických nálezů spolu s převzatými mapami jejich rozšíření.

Práce Martina Černého je na velmi dobré úrovni, svědčí o orientaci v celé problematice a o zvládnutí metodických postupů. Dle mého názoru požadavky na práci bakalářskou zdatelně překračuje a proto ji plně doporučuji k dalšímu řízení.

doc. PhDr. Lubomír Košnar, CSc.

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta (2)
Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou
110 00 Praha 1, Celetná 20